

Sygn. akt II KO 101/22

POSTANOWIENIE

Dnia 9 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

w sprawie ze skarg **P. G., I. T., Ł. B. i P. K.** na przewlekłość postępowania przygotowawczego o sygn. [...], prowadzonego w Prokuraturze Okręgowej w Świdnicy

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 9 listopada 2022 r.,

inicjatywy Sądu Okręgowego w Warszawie zmierzającej do przekazania do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu spraw o sygn. IX S 135/22, IX S 136/22, IX S 137/22 i IX S 138/22,
na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł
wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 7 października 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu spraw prowadzonych pod aktualnymi sygnaturami IX S 135/22, IX S 136/22, IX S 137/22 i IX S 138/22 w przedmiocie skarg na przewlekłość opisanego wyżej postępowania przygotowawczego wniesionych przez P. G., I.T., Ł.B. i P. K.. W postanowieniu wskazano, że kolejni referenci składali wnioski o ich wyłączenie ze względu na fakt wspólnego orzekania lub znajomości z sędziami P. G., P. K. i I. T. oraz fakt orzekania sędziego Ł. B. w Sądzie Rejonowym znajdującym się we właściwości sądu odwoławczego i wnioski te były uwzględniane. W przekonaniu Sądu Okręgowego w Warszawie, przez dobro wymiaru sprawiedliwości należy rozumieć także sprawność postępowania „w sytuacji gdy w

danej sprawie występuje prawie pewność, że z uwagi na występującą w sprawie konfigurację osobową wszyscy sędziowie złożąliby wnioski w trybie art. 41 § 1 k.p.k.” W realiach spraw będących przedmiotem wystąpienia, według inicjującego postępowanie Sądu, brak jest warunków do rozpoznania ich w sposób obiektywny, bowiem ich okoliczności mogą wywierać realny wpływ na swobodę orzekania przez sędziów Sądu Okręgowego w Warszawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Inicjatywa Sądu Okręgowego w Warszawie nie zasługuje na uwzględnienie.

Jak słusznie zauważono w uzasadnieniu wystąpienia Sądu, przepis art. 37 k.p.k. „ma charakter wyjątkowy i zgodnie z utrwalonym orzecnictwem jego wykładnia nie może mieć charakteru rozszerzającego. Artykuł 37 k.p.k. powinien znaleźć zastosowanie dopiero wtedy, gdy dla dobra wymiaru sprawiedliwości w danej sprawie nie jest wystarczające posłużenie się innymi przewidzianymi w Kodeksie postępowania karnego i służącemu temu celowi instytucjami”. Mimo przytoczonego zastrzeżenia wystąpienie Sądu ocenić należy jako próbę uniknięcia postępowania w przedmiocie wyłączenia poszczególnych sędziów i w istocie pozbycia się zawisłych od wielu miesięcy spraw.

Poszczególne skargi na przewlekłość postępowania zostały zarejestrowane w dniach: 24 lutego 2022 r. (skargi P. G. i I. T.), 25 kwietnia 2022 r. (skarga Ł. B.) i 26 lipca 2022 r. (skarga P. K.). Sprawy przydzielane były wylosowanym sędziom referentom, którzy składali skuteczne wnioski o ich wyłączenie na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. Jak wynika z akt sprawy i pisma Przewodniczącej IX Wydziału Karnego – Odwoławczego SSO M. R. z dnia 21 września 2022 r., adresowanego do prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie, dotychczas wyłączono 16 sędziów z dwóch wydziałów karno – odwoławczych. W związku z tą sytuacją Przewodnicząca Wydziału zwróciła się do Prezesa Sądu o „rozważenie odebrania oświadczeń w przedmiocie ewentualnego wyłączenia się od rozpoznania niniejszych spraw przez wszystkich sędziów Sądu Okręgowego w Warszawie w oparciu o art. 41 § 1 k.p.k., co zdecydowanie przyczyni się do przyspieszenia rozpoznania tych spraw (...)”. Na piśmie tym znajduje się datowana na 28 września 2022 r. adnotacja „Stwierdzam

brak podstaw do uwzględnienia wniosku.” W dniu 3 października 2022 r. zarządzono o przedstawieniu akt spraw wylosowanemu sędziemu – SSO I. K.. Sędzia w dniu 7 października 2022 r. złożyła oświadczenie w trybie art. 41 § 1 k.p.k., wskazując na okoliczności przemawiające za wyłączeniem jej od rozpoznania omawianych spraw. W tym samym dniu Sąd Okręgowy w Warszawie w składzie z SSO I. K. wydał postanowienie o zwróceniu się do Sądu Najwyższego z inicjatywą przekazania spraw do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. W aktach sprawy znajduje się również zarządzenie Przewodniczącej Wydziału o pozostawieniu oświadczenia sędziego złożonego w trybie art. 41 § 1 k.p.k. w aktach sprawy, do czasu rozpoznania wystąpienia opartego o przepis art. 37 k.p.k.

W świetle powyższych okoliczności z całą mocą należy podkreślić, że dobro wymiaru sprawiedliwości nie może być utożsamiane z ułatwieniem funkcjonowania jego poszczególnych organów. Poszczególne sprawy zalegają w Sądzie właściwym do ich rozpoznania od wielu miesięcy, w międzyczasie wyłączono od ich rozpoznania kilkunastu sędziów, a Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie nie dostrzega podstaw do odebrania oświadczeń w trybie art. 41 § 1 k.p.k. od pozostałych sędziów orzekających w tym Sądzie. Oznacza to, że w ocenie Prezesa, odpowiedzialnego za kierowanie Sądem Okręgowym, a w konsekwencji także za sprawność postępowania związaną z organizacją wymiaru sprawiedliwości, istnieje możliwość wyłonienia składu orzekającego zdolnego do rozpoznania zawisłych spraw, bez przeszkód wynikających z przepisów o wyłączeniu sędziego. Uwzględnienie wniosku Sądu byłoby rażąco niełojalne wobec sądu, któremu sprawy zostałyby przekazane do rozpoznania, pozostawałoby w sprzeczności z mającą charakter gwarancyjny właściwością sądu, a nadto ingerowałoby w kwestie związane z organizacją wymiaru sprawiedliwości, które w tym aspekcie pozostają poza kompetencjami Sądu Najwyższego.

Kierując się powyższym, orzeczono jak na wstępie.

[as]